

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 14 Ιουνίου 2022
(OR. en)

10229/22

Διοργανικός φάκελος:
2022/0191 (NLE)

ENER 304

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	13 Ιουνίου 2022
Αποδέκτης:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2022) 293 final
Θέμα:	Πρόταση ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με τη θέση που πρέπει να ληφθεί εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά την έκτακτη διάσκεψη της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας στις 24 Ιουνίου 2022

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2022) 293 final.

σνημμ.: COM(2022) 293 final

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 13.6.2022
COM(2022) 293 final

2022/0191 (NLE)

Πρόταση

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με τη θέση που πρέπει να ληφθεί εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά την έκτακτη διάσκεψη της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας στις 24 Ιουνίου 2022

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Η παρούσα πρόταση αφορά την απόφαση για τον καθορισμό της θέσης που πρέπει να ληφθεί εξ ονόματος της Ένωσης στην έκτακτη διάσκεψη της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας στις 24 Ιουνίου 2022 στις Βρυξέλλες, στο πλαίσιο της οποίας θα εκδοθούν διάφορες πράξεις σχετικά με τα ακόλουθα: i) τροποποίηση του εσωτερικού κανονισμού της Διάσκεψης του Χάρτη Ενέργειας, ii) ανάκληση του καθεστώτος της Ρωσικής Ομοσπονδίας ως παρατηρητή στη διάσκεψη και iii) αναστολή της προσωρινής εφαρμογής της ΣΧΕ σε σχέση με τη Λευκορωσία και αναστολή της ιδιότητας του παρατηρητή της Λευκορωσίας στη Συνθήκη για τον Χάρτη Ενέργειας (στο εξής: ΣΧΕ).

2. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

2.1. Συνθήκη για τον Χάρτη Ενέργειας (ΣΧΕ)

Η ΣΧΕ είναι μια πολυμερής εμπορική και επενδυτική συμφωνία που εφαρμόζεται στον τομέα της ενέργειας, η οποία υπεγράφη από την ΕΕ τον Δεκέμβριο του 1994 και τέθηκε σε ισχύ τον Απρίλιο του 1998. Η Συνθήκη αποτελείται από σειρά διατάξεων σχετικά με την προστασία των επενδύσεων, το εμπόριο ενεργειακών υλικών και προϊόντων, τη διαμετακόμιση και την επίλυση διαφορών. Η ΣΧΕ θεσπίζει επίσης πλαίσιο διεθνούς συνεργασίας μεταξύ 55 συμβαλλόμενων μερών (μεταξύ των οποίων συμπεριλαμβάνονται η ΕΕ και η ΕΥΡΑΤΟΜ, 27 κράτη μέλη της ΕΕ¹, η Ιαπωνία, η Ελβετία, η Τουρκία, οι περισσότερες χώρες της πρώην ΕΣΣΔ εξαιρουμένης της Ρωσικής Ομοσπονδίας² και ορισμένες χώρες των Δυτικών Βαλκανίων).

Η ΣΧΕ δημιουργήθηκε αρχικά ως πλαίσιο διεθνούς συνεργασίας μεταξύ ευρωπαϊκών χωρών και άλλων βιομηχανικών χωρών με στόχο την ανάπτυξη του ενεργειακού δυναμικού των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης και την κατοχύρωση της ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού της ΕΕ.

Οι βασικές διατάξεις της Συνθήκης αφορούν την προστασία των επενδύσεων, το εμπόριο ενεργειακών υλικών και προϊόντων, τη διαμετακόμιση και την επίλυση διαφορών.

Όλα τα κράτη ή οι οργανισμοί περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης που έχουν υπογράψει ή προσχωρήσει στη Συνθήκη είναι μέλη της διάσκεψης, η οποία συνέρχεται σε τακτική βάση για να συζητήσει θέματα που αφορούν την ενεργειακή συνεργασία μεταξύ των υπογραφόντων τη Συνθήκη, να επανεξετάσει την εφαρμογή των διατάξεων της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας και του πρωτοκόλλου για την ενεργειακή απόδοση και τα σχετικά περιβαλλοντικά ζητήματα, και να εξετάσει πιθανά νέα μέσα και κοινές δραστηριότητες στο πλαίσιο του Χάρτη Ενέργειας.

¹ Η Ιταλία ήταν συμβαλλόμενο μέρος αλλά αποσύρθηκε το 2015. Σύμφωνα με επίσημες εξηγήσεις της ιταλικής κυβέρνησης, η απόφασή της οφείλεται στη μείωση του κόστους συμμετοχής της σε διεθνείς οργανισμούς λόγω δημοσιονομικών περιορισμών.

² Η Ρωσική Ομοσπονδία υπέγραψε τη ΣΧΕ, αλλά έλαβε την επίσημη απόφαση να μην την επικυρώσει.

Η διάσκεψη του Χάρτη Ενέργειας διασφαλίζει την επίτευξη των στόχων που καθορίζονται στη ΣΧΕ διευκολύνοντας, σύμφωνα με την παρούσα Συνθήκη και τα πρωτόκολλα, τον συντονισμό των κατάλληλων γενικών μέτρων για την εφαρμογή των αρχών του Χάρτη.

Κάθε συμβαλλόμενο μέρος έχει μία ψήφο, η δε διάσκεψη του Χάρτη Ενέργειας αποφασίζει βάσει διαφορετικών κανόνων ψηφοφορίας ανάλογα με το θέμα.

Η παρούσα πρόταση απόφασης δυνάμει του άρθρου 218 παράγραφος 9 της ΣΛΕΕ αφορά τη θέση που πρέπει να ληφθεί εξ ονόματος της Ένωσης στις υπό έκδοση πράξεις της διάσκεψης του Χάρτη Ενέργειας.

2.2. Θέση που πρέπει να ληφθεί εξ ονόματος της Ένωσης

2.2.1. Τροποποίηση του εσωτερικού κανονισμού της διάσκεψης του Χάρτη Ενέργειας

Κατά τη συνεδρίαση της 7ης Απριλίου 2022, η επιτροπή διαχείρισης της ΣΧΕ συνέστησε στη διάσκεψη να εξετάσει το ενδεχόμενο έγκρισης της τροποποίησης του εσωτερικού κανονισμού προκειμένου να προβλεφθεί η ενδεχόμενη ανάκληση ή αναστολή του καθεστώτος παρατηρητή κράτους ή διεθνούς οργανισμού υπό ορισμένες περιστάσεις. Το άρθρο 36 («Ψηφοφορία») της ΣΧΕ εφαρμόζεται μόνο στις αποφάσεις που προβλέπονται στη Συνθήκη, ενώ το καθεστώς παρατηρητή στη διάσκεψη του Χάρτη Ενέργειας ρυθμίζεται εν μέρει στον εσωτερικό κανονισμό της διάσκεψης του Χάρτη Ενέργειας. Ως εκ τούτου, προτείνεται να προστεθεί η ακόλουθη διατύπωση στο προτεινόμενο νέο στοιχείο ε), ώστε να καλυφθεί η περίπτωση ενδεχόμενης ανάκλησης ή αναστολής ενός παρατηρητή και να διασαφηνισθούν οι αντίστοιχοι κανόνες ψηφοφορίας:

«III. ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΕΣ

Κανόνας 7

A. Γενικοί κανόνες

«[...] ε) Η διάσκεψη δύναται, κοινή συναινέσει, να αναστείλει ή να ανακαλέσει το καθεστώς παρατηρητή χώρας ή διεθνούς οργανισμού σε περίπτωση

διαρκούς ή σοβαρής παραβίασης των αρχών του Ευρωπαϊκού Χάρτη Ενέργειας ή του Διεθνούς Χάρτη Ενέργειας, ανάλογα με το ποιος έχει υπογραφεί από την εν λόγω χώρα ή τον εν λόγω διεθνή οργανισμό, ή

διαρκούς μη συμμόρφωσης με τις οικονομικές υποχρεώσεις που ενδέχεται να υπέχει έναντι του Διεθνούς Χάρτη Ενέργειας.

Εάν δεν μπορεί να επιτευχθεί συναίνεση, η απόφαση της διάσκεψης δυνάμει του παρόντος στοιχείου λαμβάνεται με πλειοψηφία των τριών τετάρτων των παρόντων και ψηφίζόντων συμβαλλομένων μερών κατά τη συνεδρίαση της διάσκεψης, εφόσον αυτά αντιπροσωπεύουν απλή πλειοψηφία των συμβαλλομένων μερών.»

Στις 16 Μαΐου 2002, η ομάδα εργασίας για ζητήματα διακυβέρνησης συνέστησε να υποβληθεί προς έγκριση στη διάσκεψη, δι' αλληλογραφίας έως τις 5 Ιουνίου, η ανωτέρω

προτεινόμενη τροποποίηση (CC 742), λαμβάνοντας υπόψη τα συμπεράσματα της επιτροπής διαχείρισης (μήνυμα 1952)].

Η παρούσα απόφαση της διάσκεψης του Χάρτη Ενέργειας προσαρμόζει τις συστάσεις της επιτροπής διαχείρισης και της ομάδας εργασίας για ζητήματα διακυβέρνησης, της 7ης Απριλίου 2022 και της 16ης Μαΐου 2022 αντίστοιχα, για την τροποποίηση του άρθρου 7 του εσωτερικού κανονισμού.

Σύμφωνα με το τμήμα VIII της τελικής πράξης της διάσκεψης του Ευρωπαϊκού Χάρτη Ενέργειας, η διάσκεψη του Χάρτη Ενέργειας είναι αρμόδια για τη λήψη αποφάσεων σχετικά με αιτήματα υπογραφής της πολιτικής δήλωσης του 1991. Οι αποφάσεις επί του θέματος τούτου έχουν ληφθεί μέχρι στιγμής κοινή συναινέσει.

Με βάση τα ανωτέρω, η θέση που πρέπει να ληφθεί εξ ονόματος της Ένωσης στη διάσκεψη του Χάρτη Ενέργειας θα πρέπει να είναι η επιβεβαίωση της τροποποίησης.

2.2.2. Ανάκληση του καθεστώτος της Ρωσικής Ομοσπονδίας ως παρατηρητή στη διάσκεψη

Η ΕΕ θα πρέπει να υποστηρίξει την ανάκληση του καθεστώτος παρατηρητή της Ρωσικής Ομοσπονδίας με βάση την έγκριση του τροποποιημένου διαδικαστικού κανόνα 7 λόγω ικανοποίησης και των δύο προϋποθέσεων του (παραβίαση αρχών και μη συμμόρφωση με οποιαδήποτε οικονομική υποχρέωση).

2.2.3. Αναστολή της προσωρινής εφαρμογής της ΣΧΕ σε σχέση με τη Λευκορωσία

Κατά τη συνεδρίασή της στις 28 Απριλίου και στις 2 Ιουνίου 2022, η επιτροπή διαχείρισης συνέχισε τη συζήτηση σχετικά με την αναστολή της προσωρινής εφαρμογής της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας (ΣΧΕ), όπως ζητήθηκε από την Ουκρανία.

Η δράση της Λευκορωσίας, η οποία επιτρέπει στη Ρωσία να χρησιμοποιεί το έδαφός της για να διευκολύνει την επίθεση κατά των πυρηνικών σταθμών ηλεκτροπαραγωγής της Ουκρανίας, καθώς και των εγκαταστάσεων αποθήκευσης ραδιενεργών αποβλήτων, του συστήματος μεταφοράς φυσικού αερίου, των ανθρακωρυχείων, των υδροηλεκτρικών σταθμών και των διυλιστηρίων και κοιτασμάτων πετρελαίου, μπορεί να θεωρηθεί ουσιώδης παραβίαση («η παράβασις διατάξεώς τινος σημαντικής διά την επίτευξιν του αντικειμένου ή του σκοπού της συνθήκης» [άρθρο 60 παράγραφος 3 στοιχείο β) της σύμβασης της Βιέννης περί του δικαίου των συνθηκών, VCLT]) των άρθρων 3, 7, 18 και 19 της ΣΧΕ.

Τα συμβαλλόμενα μέρη που εκπροσωπούνται στη διάσκεψη του Χάρτη Ενέργειας θα κληθούν να αποφασίσουν i) να αναστείλουν την προσωρινή εφαρμογή της ΣΧΕ σε σχέση με τη Λευκορωσία, ii) να ζητήσουν από τη γραμματεία του Χάρτη Ενέργειας να ενημερώσει επισήμως τον θεματοφύλακα και τη Λευκορωσία και iii) να αναστείλουν το καθεστώς παρατηρητή της Λευκορωσίας.

Η ΕΕ θα πρέπει να υποστηρίξει την αναστολή της προσωρινής εφαρμογής της ΣΧΕ σε σχέση με τη Λευκορωσία και να ζητήσει από τη γραμματεία του Χάρτη Ενέργειας να ενημερώσει επισήμως τον θεματοφύλακα και τη Λευκορωσία. Η ΕΕ θα πρέπει επίσης να υποστηρίξει την αναστολή του καθεστώτος παρατηρητή της Λευκορωσίας.

3. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ

3.1. Διαδικαστική νομική βάση

3.1.1. Αρχές

Το άρθρο 218 παράγραφος 9 της ΣΛΕΕ προβλέπει την έκδοση αποφάσεων για τον καθορισμό «των θέσεων που θα πρέπει να ληφθούν, εξ ονόματος της Ένωσης, σε όργανο που συνιστάται από δεδομένη συμφωνία, όταν το εν λόγω όργανο καλείται να θεσπίσει πράξεις που παράγουν έννομα αποτελέσματα, με εξαίρεση τις πράξεις που συμπληρώνουν ή τροποποιούν το θεσμικό πλαίσιο της συμφωνίας».

Η έννοια των «πράξεων που παράγουν έννομα αποτελέσματα» περιλαμβάνει πράξεις που παράγουν έννομα αποτελέσματα δυνάμει των κανόνων του διεθνούς δικαίου που διέπουν το εκάστοτε όργανο. Περιλαμβάνει επίσης κείμενα που δεν έχουν μεν δεσμευτική ισχύ βάσει του διεθνούς δικαίου, αλλά «επηρεάζουν με καθοριστικό τρόπο το περιεχόμενο των ρυθμίσεων που θεσπίζει ο νομοθέτης της Ένωσης»³.

3.1.2. Εφαρμογή στην προκειμένη περίπτωση

Η διάσκεψη για τον Χάρτη Ενέργειας είναι όργανο που έχει συσταθεί με βάση συμφωνία, και συγκεκριμένα τη Συνθήκη για τον Χάρτη Ενέργειας.

Οι υπό έκδοση πράξεις, τις οποίες καλείται να εγκρίνει η διάσκεψη του Χάρτη Ενέργειας στο πλαίσιο της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας, συνιστούν πράξεις που παράγουν έννομα αποτελέσματα. Η τροποποίηση των θεμάτων ψηφοφορίας της διάσκεψης του Χάρτη Ενέργειας έχει δεσμευτική ισχύ τουλάχιστον για τα θεσμικά όργανα της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας.

Επίσης, η ανάκληση του καθεστώτος της Ρωσικής Ομοσπονδίας ως παρατηρητή, καθώς και η αναστολή της προσωρινής εφαρμογής της ΣΧΕ σε σχέση με τη Λευκορωσία έχουν νομικά δεσμευτικά αποτελέσματα και, ως εκ τούτου, εμπίπτουν στο άρθρο 218 παράγραφος 9 της ΣΛΕΕ, διότι επηρεάζουν τη συγκεκριμένη σύνθεση της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας.

Οι προβλεπόμενες πράξεις δεν συμπληρώνουν ούτε τροποποιούν το θεσμικό πλαίσιο της συμφωνίας.

Συνεπώς, η διαδικαστική νομική βάση για τις προτεινόμενες αποφάσεις είναι το άρθρο 218 παράγραφος 9 της ΣΛΕΕ.

3.2. Ουσιαστική νομική βάση

3.2.1. Αρχές

Η ουσιαστική νομική βάση για την έκδοση απόφασης δυνάμει του άρθρου 218 παράγραφος 9 της ΣΛΕΕ εξαρτάται πρωτίστως από τον στόχο και το περιεχόμενο της προς έκδοση πράξης σε σχέση με την οποία λαμβάνεται θέση εξ ονόματος της Ένωσης. Εάν η προς έκδοση πράξη επιδιώκει διττό σκοπό ή έχει δύο συνιστώσες και εάν ένας από τους σκοπούς ή μία από τις συνιστώσες μπορεί να χαρακτηριστεί κύριος/-α, ενώ ο/η άλλος/-η έχει απλώς παρεπόμενο χαρακτήρα, η απόφαση δυνάμει του άρθρου 218 παράγραφος 9 της ΣΛΕΕ πρέπει να

³ Απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Οκτωβρίου 2014, Γερμανία κατά Συμβουλίου, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, σκέψεις 61 έως 64.

στηρίζεται σε μία και μόνο ουσιαστική νομική βάση, ήτοι εκείνη που επιβάλλει ο κύριος ή πρωτεύων σκοπός ή συνιστώσα.

3.2.2. Εφαρμογή στην προκειμένη περίπτωση

Ο κύριος στόχος και το περιεχόμενο των προς έκδοση πράξεων αφορούν την ενέργεια.

Ως εκ τούτου, η ουσιαστική νομική βάση για την προτεινόμενη απόφαση είναι το άρθρο 194 της ΣΛΕΕ.

3.3. Συμπέρασμα

Η νομική βάση της προτεινόμενης απόφασης θα πρέπει να είναι το άρθρο 194, σε συνδυασμό με το άρθρο 218 παράγραφος 9 της ΣΛΕΕ.

Πρόταση

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με τη θέση που πρέπει να ληφθεί εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά την έκτακτη διάσκεψη της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας στις 24 Ιουνίου 2022

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 194 σε συνδυασμό με το άρθρο 218 παράγραφος 9,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- 1) Η Συνθήκη για τον Χάρτη Ενέργειας (στο εξής: Συμφωνία) συνήφθη από την Ένωση με την απόφαση 98/181/EK, ΕΚΑΧ, Ευρατόμ και τέθηκε σε ισχύ το 1998.
- 2) Σύμφωνα με το άρθρο 34 της Συμφωνίας, η διάσκεψη του Χάρτη Ενέργειας διασφαλίζει την επίτευξη των στόχων που καθορίζονται στη ΣΧΕ. Η διάσκεψη διευκολύνει, σύμφωνα με την εν λόγω Συνθήκη και τα πρωτόκολλα, τον συντονισμό των κατάλληλων γενικών μέτρων για την εφαρμογή των αρχών του Χάρτη.
- 3) Η διάσκεψη του Χάρτη Ενέργειας, κατά την έκτακτη συνεδρίασή της στις 24 Ιουνίου 2022, πρόκειται να εγκρίνει: i) την τροποποίηση του εσωτερικού κανονισμού της διάσκεψης του Χάρτη Ενέργειας, ii) την ανάκληση του καθεστώτος της Ρωσικής Ομοσπονδίας ως παρατηρητή στη διάσκεψη, και iii) την αναστολή της προσωρινής εφαρμογής της ΣΧΕ σε σχέση με τη Λευκορωσία και την αναστολή της ιδιότητάς της του παρατηρητή στη ΣΧΕ.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:*Άρθρο 1*

Η θέση που πρέπει να ληφθεί εξ ονόματος της Ένωσης κατά τη συνεδρίαση της έκτακτης διάσκεψης του Χάρτη Ενέργειας στο πλαίσιο της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας στις 24 Ιουνίου 2022 στις Βρυξέλλες είναι η ακόλουθη:

επιβεβαίωση της προτεινόμενης τροποποίησης του κανόνα 7.

έγκριση της ανάκλησης του καθεστώτος παρατηρητή της Ρωσικής Ομοσπονδίας με βάση την έγκριση του τροποποιημένου διαδικαστικού κανόνα 7 λόγω ικανοποίησης και των δύο προϋποθέσεων του (παραβίαση αρχών και μη συμμόρφωση με οποιαδήποτε οικονομική υποχρέωση).

έγκριση της αναστολής της προσωρινής εφαρμογής της ΣΧΕ σε σχέση με τη Λευκορωσία, καθώς και του καθεστώτος παρατηρητή της Λευκορωσίας.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Επιτροπή.

Βρυξέλλες,

*Για το Συμβούλιο
Ο/Η Πρόεδρος*